Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0518U000010

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 12-01-2018

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Царькова Ольга Вікторівна

2. Tsarkova Olga Viktorivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 19.00.04

Назва наукової спеціальності: Медична психологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 19-12-2017

Спеціальність за освітою: 7.010107

Місце роботи здобувача: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125237

Місцезнаходження: 72312, м. Мелітополь, вул. Гетьманська, 20

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.453.02

Повне найменування юридичної особи: Інститут психології імені Г.С.Костюка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 02141213

Місцезнаходження: вул. Паньківська, 2, м. Київ, Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 02141213

Місцезнаходження: 01033, м. Київ-33, вул. Паньківська, 2

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 15.81.61, 15.81.61

Тема дисертації:

1. Психологія почуття провини у батьків дітей з обмеженими можливостями здоров'я.

2. Psychology of feelings of guilt in parents of children with disabilities.

Реферат/анотація:

1. Дисертаційне дослідження присвячене дослідженню моделей переживання почуття провини у батьків дітей з обмеженими можливостями здоров'я (ОМЗ). Концептуалізовано та емпірично доведено, що почуття провини батьків дітей з ОМЗ є складним, первинним щодо внутрисімейної психологічної травматизації переживанням яке має глибинно-психологічну детермінацію, пов'язану зі специфічним комплексом механізмів психологічних захистів, наявністю відповідних внутрішноособистісних конфліктів та ірраціональних установок. Проаналізовано переживання міжособистісної провини з точки зору їх кон'юнктивного та диз'юнктивного впливу. Визначено комплекс моральної травматизації батьків, який описує моральне страждання від усвідомлення інвалідності дитини та феномен вторинного травмування через впевненість у провині перед дитиною (членами родини, суспільством, тощо). Моральна травматизація від провини має дві раціональні ознаки: моральну шкоду - моральні втрати, пов'язані з моральними і

фізичними стражданнями, обмеженнями, втратами, та моральні страждання - негативні переживання, які проявляються у вигляді страху, сорому, приниженні, стані душевного болю, стані депресії і апатії. Тенденції та обсессивні думки щодо компенсації та власне компульсивна компенсаторна поведінка виступають основними ознаками моральної травматизації - травматизації від переживання провини. Запропоновано модель патологізації переживання провини батьків, з урахуванням генетично-адаптивного характеру внутрішньо-сімейної взаємодії та виховання; особливостей травматизація від усвідомлення інвалідизації дитини по мірі соціалізації (хроніфікація, інтеграція-раціоналізація, медикалізація інтеракцій, нозогнозії); неусвідомлюваної програма ірраціональної провини (ірраціональна батьківська поведінка, амбівалентність батьківського ставлення, реактивність провини); патогенезу інших сімейно-обумовлених станів та розладів, маніпулятивної поведінки, соціальної дезадапації, ретардації, гіперкомпенсації, нозогнозії. Представлено трифакторну структуру феномену переживання провини батьками ("Фасадна проективна провина", "Регресивна маніпулююча провина", "Амбівалентний тривожно-контролюючий атитюд"). Узагальнено з позиції засад глибинної психокорекції та генетико-орієнтованої психотерапії основні моделі корекції та психологічного супроводу переживання почуття провини батьками. Технологічно та пооперацийно психологічна корекція повинна орієнтуватися на метафоризацію, усвідомлення та реалізацію переживань, що забезпечує адекватизацію реакцій на травму, варіативність та гнучкість реагування, оптимальне задіяння ресурсу особистості та розробку індивідуалізованої моделі батьківсько-дитячої взаємодії (виховання). Усвідомлення провини та її его-дистонного, ірраціонального змісту забезпечує відмову від вторинної вигоди. Гіпотеза, що була розроблена на початку дослідження, показала свою відповідність в ході проведення емпіричної частини роботи.

2. The dissertation research is devoted to the study of models of feelings of guilt in parents of children with disabilities. The feelings of guilt by parents of children with limited health and functional disorders are the deep-psychological formation of interpersonal genesis caused by moral suffering as a result of the disability of the child, determined by the intensity of the mechanisms of psychological protection, intrapersonal conflicts; mediated by the personal qualities of the parents. Pathologization of the experience of guilt reveals a relationship with the types of attitude to the disease and the status of the child, has an ambivalent nature and tendency to hypercompensation. It is conceptualized and empirically proven that the sense of guilt of parents of children with disabilities is complex, primary in relation to intrasymeological traumatization by an experience that has a deep psychological determination associated with a specific set of mechanisms of psychological defenses, the presence of appropriate intrapersonal conflicts and irrational attitudes. The features of the experience of interpersonal guilt in terms of their conjunctive and disjunctive effects are analyzed. A set of moral traumatization of parents is defined, which describes the moral suffering from the recognition of a child's disability and the phenomenon of secondary trauma due to the conviction of guilt before the child (family members, society, etc.). Moral trauma from guilt has two rational attributes: moral harm - moral losses associated with moral and physical suffering, limitations, losses, and moral suffering - negative experiences that manifest themselves in the form of fear, shame, humiliation, a state of mental pain, depression and apathy. Behavioral trends and obsessive thoughts about compensation and compulsive compensatory behavior are the main signs of moral trauma - traumatization from the experience of guilt. Unconscious determinations of parent's fault found that can be detected through existential suffering and irrational personality settings. The archetypal program of irrational guilt constitutes in the mind of the subject a sense of irrational responsibility, which determines non-rational models of parental behavior. Due to the contradictions between programs of different levels, moral suffering becomes in the psychic reality of the individual constantly acting center of anxiety, a point of concentration. That is, the constantly existing presence in the existential space of the personality of suffering is a prerequisite for the birth and the center of the formation of the phenomenon of conscious moralistic self-excuse. The model of pathologizing the experience of the guilt of parents is proposed, taking into account the genetically adaptive nature of intra-family interaction and upbringing; features of traumatization from the recognition of disability of the child as far as socialization (chronification, integration-rationalization, medication of interactions, nosognosia) unconscious irrational guilt program (irrational parental behavior, parenthood ambivalence, reactivity of guilt) pathogenesis of other family-

conditioned conditions and disorders, manipulative behavior, social disadaptation, retardation, hypercompensation, nosognosia. A three-factor structure of the phenomenon of guilt experienced by parents is presented ("Facade Projective Wine", "Regressive Manipulative Wine", "Ambivalent Anxiety-Controlling Atitude"). Generalized from the perspective of the principles of deep psychocorrection and genetically-oriented psychotherapy, the basic models of correction and psychological accompaniment of feelings of guilt by parents. Technological and operational psychological correction should focus on metaphorization, awareness and realization of experiences, which ensures adequacy of reactions to injury, variation and flexibility of response, optimal use of the personality resource and the development of an individualized model of parent-child interaction (education). Awareness of guilt and its ego-dystonic, irrational content provides a rejection of secondary benefits. The hypothesis that was developed at the beginning of the study showed its relevance during the empirical part of the work.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Максименко Сергій Дмитрович
2. Maksymenko Sergiy Dmytrovych

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Максименко Сергій Дмитрович

2. Maksymenko Sergiy Dmytrovych

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Яценко Тамара Семенівна

2. Яценко Тамара Семенівна

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Яценко Тамара Семенівна

2. Яценко Тамара Семенівна

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мозгова Галина Петрівна
2. Мозгова Галина Петрівна

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мозгова Галина Петрівна
2. Мозгова Галина Петрівна

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Харченко Євген Миколайович
2. Харченко Євген Миколайович

Кваліфікація: д.мед.н., 14.01.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Харченко Євген Миколайович
2. Харченко Євген Миколайович

Кваліфікація: д.мед.н., 14.01.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Чепелєва Наталія Василівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Чепелєва Наталія Василівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	
Реєстратор	

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності



Юрченко Т.А.